

*ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ
ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У
ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ*

*«Генеральний план та план зонування території с. Бабчинці Бабчинецької
сільської ради Могилів-Подільського району Вінницької області»*

Здійснення моніторингу реалізації рішень генерального плану - це порівняння фактично досягнутих показників з проектними на поточний період. Моніторинг свідчить про відповідність реальної ситуації з запланованими показниками. Його проведення є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення середовища системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, які відповідно впливають на якість довкілля та комфортність проживання населення. В проекті передбачено здійснення моніторингу стану основних складових середовища (повітря, води, ґрунти, біорізноманіття) як індикатора екологічних наслідків реалізації генерального плану. Його здійснення забезпечують органи та установи санітарно-гігієнічного та екологічного контролю місцевого та регіонального підпорядкування.

Аналізу підлягають показники обсягів житлового будівництва, соціального та громадського обслуговування, будівництва та модернізації мереж та об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, розвитку озелених територій та рекреаційних зон. В процесі нагляду необхідно стежити за комплексністю забудови житлових кварталів з обов'язковим завершенням будівництва об'єктів побутового і соціального обслуговування населення та благоустрою території до введення в експлуатацію житлових будинків.

При проведенні моніторингу реалізації рішень містобудівної документації особливу увагу треба звертати на своєчасне виконання робіт по інженерному обладнанню території, будівництву водопровідних, каналізаційних і теплових мереж, мереж газопостачання, дощової каналізації, очисних споруд, трасуванню вулиць і проїздів та їх завершення до вводу в експлуатацію житлових і громадських споруд, до початку процедур вибору земельних ділянок для розміщення садибної забудови. В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території в питаннях перепрофілювання промислових підприємств, комунально-складських об'єктів в сельбищній зоні, організації та скорочення санітарно-захисних зон виробничо-комунальних територій, винесення житлової забудови із промислових зон.

Контролю підлягають санітарно-захисні зони промислово-виробничих об'єктів, що розвиваються (реконструюються), які повинні відповідати нормативним вимогам "Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів" ДСП № 173-96, з обов'язковим виконанням заходів, визначених робочою проектною документацією - розділом "Оцінка впливу на довкілля".

При моніторингу реалізації проекту містобудівної документації необхідно перевіряти виконання рішень по організації та обладнанню рекреаційних зон. У тому числі: розміщення відповідно до генплану закладів відпочинку, додержання санітарно-гігієнічних вимог до обладнання та режиму використання прибережних ділянок водойм у місцях масового відпочинку населення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних,

коротко-, середньо - та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

У цьому Порядку термін «замовник документа державного планування» означає орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який є відповідальним за розроблення документів державного планування та здійснює загальне керівництво і контроль за їх виконанням – **Бабчинецька сільська рада**.

Замовнику в межах своєї компетенції, в межах наявності даних, по мірі реалізації ДДП, надається право самостійно визначати екологічні індикатори та періодичність їх визначення.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу:

- замовник визначає групу експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингову групу), їх склад та порядок роботи. *Строк виконання:* один раз після затвердження документа державного планування;

- моніторингова група перевіряє відповідність проєктних рішень, що спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог в планувальній організації території. *Строк виконання:* один раз на рік після затвердження документа державного планування;

- моніторингова група співставляє цільові значення параметрів моніторингу до фактичних значень під час здійснення моніторингу. *Строк виконання:* один раз на рік після затвердження документа державного планування;

- замовник результати моніторингу оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік після затвердження документа державного планування та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Система моніторингу може включати в себе, але не обмежується наступними етапами:

- ✚ Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для дослідження певних аспектів;
- ✚ Встановлення ключових параметрів моніторингу;
- ✚ Візуальний огляд;
- ✚ Відбір зразків/проб та їх дослідження;
- ✚ Опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планової діяльності;
- ✚ Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище
- ✚ Регулярний перегляд заходів з моніторингу та їх коригування в разі необхідності.

Термін виконання планових заходів – відповідно до ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку».

З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка планувально-технічних заходів, а також виконання ряду адміністративно-управлінських рішень.

Окрім того, визначений комплекс проєктних рішень з планувальної організації території та інженерно-планувальних заходів, направлений на запобігання негативних наслідків реалізації рішень генплану. В тому числі, рішення генплану передбачають

забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності існуючих виробничо-комунальних ділянок та перспективних промислових зон з житловою та прирівняною до неї забудовою. Зокрема: резервування ділянок для організації СЗЗ від промислових зон, що реконструюються. Реалізація зазначених заходів сприятиме забезпеченню санітарно-гігієнічних норм території та умов життєдіяльності населення.

В період реалізації проекту генерального плану передбачено виконання комплексу заходів, визначених в містобудівній документації: розвитку інженерної та транспортної інфраструктури села; заходів із інженерної підготовки та захисту території; розвитку господарського комплексу; охорони навколишнього природного середовища, виконання яких є невід'ємною складовою створення сприятливого в екологічному відношенні середовища села.

2. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями наведено в таблиці.

Враховуючи, що в межах проектування, за результатами стратегічної екологічної оцінки не виявлено можливість виникнення значних наслідків впливу на довкілля у тому числі для здоров'я населення рекомендується проводити загальний аналіз доступних показників, що характеризують стан довкілля.

№	Екологічні індикатори	Одиниці виміру	Значення
1.	Використання водних ресурсів		
1.1	Загальний об'єм забору прісних вод у цілому, в т.ч.:	м ³ /рік	
	об'єм забору прісних поверхневих вод		
	об'єм забору прісних підземних вод		
1.2	Використання прісних вод у цілому, в т.ч.:	м ³ /рік	
	побутово-питні потреби		
	зрошення		
	інше		
1.3	Якість води для питних потреб		
	за хімічними показниками	мг/дм ³ або мкг/дм ³ або Бк/дм ³	
	за бактеріологічними показниками	КУО/100см ³ або БУО/дм ³ або клітини, цисти, яйця в 50 дм ³	
1.4	Об'єм води, що використовується для задоволення господарсько-питних та інших потреб населення в цілому	м ³ /рік/на душу населення	
2.	Забруднені стічні води		
2.1	Скидання зворотних вод, усього, в т.ч.:	м ³ /рік	
	у поверхневі водні об'єкти		
	у підземні горизонти		
	у накопичувачі		
2.2	Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього, з них:	м ³ /рік	
	нормативно очищених		
	нормативно чистих без очищення забруднених		
2.3	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в цілому, в т.ч.:	% від загального об'єму	
	забруднених зворотних вод без очищення		

	недостатньо очищених зворотних вод	скинутих стічних вод	
3.	Земельні ресурси		
3.1	Частка озелених територій	% від загальної території	
3.2	Частка забудованої території	% від загальної території	
3.3	Частка не забудованої території	% від загальної території	
4.	Атмосферне повітря		
	Вміст в атмосферному повітрі: NO ₂ , CO, NH ₃ , CH ₂ O, PM (пил) 2.5, PM 10 формальдегідів	мг/м ³ мкг/м ³ мг/м ³	
5.	Загальні витрати твердого палива, усього в т.ч.:		
	дрова	тис. т/рік	
	інше	тис. т/рік	
6.	Загальне споживання електроенергії		
7.	Загальний об'єм споживання газу		
8.	Поводження з відходами		
	Утворилося, всього за рік		
	ТПВ	т/рік	
	Від домогосподарств	т/рік	
	Від виробничої сфери	т/рік	
	Від сфери послуг	т/рік	
9.	Забруднення ґрунтового покриву		
9.1	Забруднення важкими металами (вздовж транспортних артерій та місць скупчення автомобільного транспорту)	мг/кг	
9.2	Забруднення основними органічними та хімічними сполуками ґрунтів с/г використання	мг/кг	

* Дані індикатори мають рекомендований характер. Замовник в межах своєї компетенції та в межах наявності даних, а також по мірі реалізації ДДП, самостійно може визначає екологічні індикатори під час проведення заходів з моніторингу.

3 Кількісні та якісні показники для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування. Моніторинг базується на розгляді відібраних показників (індикаторів).

№	Показник	Одиниці виміру	Значення
1.	Атмосферне повітря		
1.1	Кількість станцій моніторингу якості повітря	одиниць	
2.	Водні ресурси		
2.1	заходи по регулюванню русла річки, струмків та розчищення ставків, зокрема розчищення русла від побутового та будівельного сміття (маса зібраного сміття різних сортових категорій; кількість ліквідованих несанкціонованих звалищ; заходи з поглиблення днища водойми та розчищення від мулу і наносів (площа розчищеної ділянки); організація прибережних захисних смуг в межах водоохоронних зон вздовж ставків та їх озеленення (довжина)	тонн одиниць га км	
2.2	організація зон санітарної охорони водних об'єктів	га	
3.	Земельні ресурси		

3.1	зняття родючого шару ґрунту при забудові села (площа ділянки зняття ґрунтового шару, м ² / маса знятого ґрунтового шару)	тонн	
4. Поводження з відходами			
4.1	санация території населеного пункту, зокрема: ліквідація несанкціонованих звалищ (маса зібраного сміття різних сортових категорій, /кількість ліквідованих несанкціонованих звалищ)	тонн/одиниць	
5. Здоров'я населення			
5.1	розширення та відновлення рекреаційних територій, зокрема: площа територій рекреаційного використання, із зазначенням спеціалізації рекреаційного використання за видами рекреаційних занять, наприклад, сквер та територія для піших прогулянок, дитячий ігровий майданчик, спортивний майданчик, місце для пікніків, місце для риболовлі, місце для проведення колективного дозвілля тощо	га	
5.2	благоустрій прибережної захисної смуги, розчищення від вологолюбної рослинності (площа розчищеної ділянки)	га	
5.3	створення штучних акустичних екранів вздовж автодоріг та застосування звукозахисних споруд або захисних елементів в спорудах першого ешелону забудови	км/одиниць	
5.4	облаштування підтоплених та заболочених понижених територій, що сприятиме зниженню потенційної небезпеки анафелогенності території (площа заболочених ділянок, га/площа облаштованих заболочених ділянок)	га	
5.5	кількість/частка домогосподарств підключених до системи централізованої системи водопостачання на господарсько-питні та протипожежні потреби	одиниць / %	
5.6	створення ефективних шумозахисних лісосмуг вздовж існуючих і проектних автомагістралей: встановлення шумозахисних екранів, створення шумозахисних зелених насаджень в місцях недотримання санітарних розривів між залізничними шляхами та житловою забудовою:	км / одиниць	
6. Зелені насадження			
6.1	збільшення площі зелених насаджень загального користування (площа зелених насаджень загального користування; із зазначенням породного складу насаджень)	га	
6.2	відновлення існуючих та створення нових площ захисних зелених насаджень, зокрема, формування охоронних зелених смуг навколо підприємств, які віднесено до IV-V класу шкідливості (площа зелених насаджень зазначеного виду користування, із зазначенням породного складу насаджень)	га	
6.3	відновлення, впорядкування існуючих прибудинкових зелених насаджень обмеженого та загального призначення, а також зелених насаджень навколо водних об'єктів тощо (площа зелених насаджень зазначеного виду користування, із зазначенням породного складу насаджень)	га	
6.4	поліпшення санітарного стану насаджень, якісного складу лісів (опис породного складу насаджень із зазначенням на їх пило та газостійкість)	опис	
7. ПЗФ та території Смарагдової мережі			
7.1	установлення охоронних зон для забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів та об'єктів природних заповідників (площа)	га	
7.2	інвентаризація чисельності та видової різноманітності флори і фауни регіону (кількість видів)	одиниць	

** Дані індикатори мають рекомендований характер. Замовник в межах своєї компетенції та в межах наявності даних, а також по мір реалізації ДДП, самостійно визначає екологічні індикатори під час проведення заходів з моніторингу.*

4. Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати

Заповнення значень показників екологічних індикаторів має здійснюватися шляхом проведення опитування, фіксації показників станцій моніторингу (за наявності), лабораторних досліджень (за наявності), або наявних даних з відкритих джерел, даних

обслуговуючих кооперативів (за наявності).

5. Періодичність вимірювання показників

Оскільки відповідно до ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» моніторинг проводиться щорічно, періодичність вимірювання показників – не менше ніж 1 раз на рік

6. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

- Моніторинг – як інструмент контролю виконання стратегічних напрямів ДДП;
- розміщення пунктів спостереження за станом атмосферного повітря;
- для контролю якості очищення стоків після будівництва системи дощової каналізації з ЛОС - створення моніторингу стану поверхневих вод у місцях випуску зливових вод після очисних споруд;
- здійснення моніторингу стану ґрунтів та якості води водних об'єктів за хімічними та бактеріологічними показниками, в тому числі в місцях рекреаційного водокористування населення (пляжі, зони відпочинку).

При виявленні систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення села, використовуючи в тому числі статистичні дані.

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками, з веденням періодичної звітності, дозволить громаді:

- своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання;
- забезпечувати інформування населення про стан довкілля;
- визначати необхідні заходи по їх усуненню.

Спеціалізовані лабораторії органів санітарно-гігієнічного контролю повинні вести облік найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань на території села.

Результати виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення можуть бути виявлені по показникам моніторингу реалізації проектних рішень генерального плану, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

Сільський голова

Ніна ЗВАРИЧ